

Kristina Májová

román

O
ostatních
nevím
nic

host

Kristina Májová

O
ostatních
nevím
nic

BRNO 2020

Vychází s finanční podporou
Ministerstva kultury ČR

© Kristina Májová, 2020

© Host — vydavatelství, s. r. o., 2020
(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-0364-3 (PDF)

ISBN 978-80-275-0365-0 (ePUB)

ISBN 978-80-275-0366-7 (MobiPocket)

Zázrak

V mateřském lůně je příjemně teplo, zvuky zvenku zní zkresleně, převládá ohlušující tep srdce. Alice už je natočená hlavou dolů, jak to má na přelomu sedmého a osmého měsíce být. Drobně pohybuje rukama, zatíná je v pěst a zase je povolí. A zase zatne — a povolí. Vydržela by tuto hru hrát až do porodu, jenže se ozve ten hluboký, melodický hlas.

„Alice...“

Alice otevře oči, nevidí nic než temně oranžovou tmou, téměř stejnou, jako když má oči zavřené. Nějak jistěji se ale cítí, když do ní hledí. Kopne do stěny, která ji omezuje, aby dala najevo, že je na příjmu.

„*Alice, jag älskar dig, jag ska vara här för dig hela mitt liv.*“
(Miluju tě, Alice, vždycky tu budu pro tebe.)

Alice ještě několikrát radostně kopne do stěny na pozdrav.

Alice se narodila tři dny po termínu — 18. 5. 1992, měla krásné černé vlásy, které všichni obdivovali. Daň za ty vlásy byla stejně černé chlupatá zádička, ale ty už viděla většinou pouze její matka Jana, pro kterou byla Alice i tak zázrakem.

Jana se bojí velkých slov. Ale tohle je zázrak, v duchu děkuje Bohu. V očích má slzy, když poprvé uslyší slabý křik, připomíná jí kočičí mňoukání. Dokázala to. Má muže a dítě. V těhotenství si často říkala, že teď se to stane, opustí ji, uvědomí si, že ji už nemiluje, ale nic z toho nepřišlo. Jana se chvěje při pomýšlení, že to možná přece jen půjde, že bude mít svůj život, nezůstane sama s matkou.

Je jí třicet čtyři a zrovna jí poprvé přikládají dítě k prsu. Nečekaně těžké, teplé tělíčko se plazí na její hrudi. Trhanými

kývavými pohyby loutky se dostane až k bradavce a instinktivně se přisaje. Ráznost a samozřejmost těch pohybů Janu překvapí, ačkoli teoreticky se o nich na škole učila.

Dívá se na dceru a je ráda, že neshledává vůbec žádnou podobnost se sebou. Žádná nevýrazná blond a světlé, vodové oči. Takhle musela vypadat malá Elizabeth Taylorová, řekne si Jana při pohledu na dítě s temně šedýma očima. Asi také měla ty černé chlupy na zádech.

„Bud' celá po něm, po mně nemusíš mít vůbec nic,“ pošeptá dítěti, když sestry odejdou.

2. 7. 1993 †

Fialový svetr

Alici vlásky po narození zesvětlaly do Janiny ušmudlané blond, na hlavě jí jich vyrašilo příliš mnoho, takže trčí do všech stran. Na fotografiích se nikdy neusmívá ani nemračí, jen upírá prázdný pohled přímo před sebe, nikdy ne do objektivu. Nemluví. Chlupy na zádech vypadaly. Jana o svého muže přišla, v bytě po něm zbyla jen zarámovaná fotografie, ke které staví květiny a zapaluje u ní svíčky.

Teď už jsou sněženky ve váze povadlé, tři dny se nedostala ven koupit čerstvé. Blíží se třetí hodina, čas jejich procházky, a Alice už začíná být neklidná. Podezřívavě se dívá na Janu, cítí, že jejich hru uměle prodlužuje. Ve 14.59 odloží kostky, vstane a dojde ke dveřím na balkon. Bouchne do nich. Jana se podívá na rtuť teploměru, bílé světlo z venku ji na chvíli až oslepí. Další šedivý únorový den, kdy teplota klesla pod minus pět stupňů a ony musí zůstat doma. Vzpomene si na dva předešlé dny, křik, co trhá uši, a koutky úst legračně svěšené dolů. A bezmocné mávání ručkou, „tam, tam“ jako by chtěla říct. Jana únavou přivře oči. Hlavně ať nebrečí, prosím. Už ale slyší její zrychlující se dech, předzvěst pláče.

„Co se dá dělat, uděláme si venek doma,“ řekne Jana a otevře dveře na balkon a zároveň dá topení na maximum. Navleče Alici kombinézu a čepici, položí ji do kočárku. Sama si vezme ten teplý fialový svetr, co dostala od své matky Olgy k Vánocům. Alice se nejdřív překvapeně v kočárku zavrtí, ale chladný vzduch a houpání ji ukolébá. Jana sedí v kuchyni u otevřeného balkonu a drncá kočářem. Podívá se na hodinky, ještě zbývá

hodina deset. Alice pokojně spí s pootevřenými ústy. Jana se pro sebe zasměje nad absurditou toho, co dělá. Možná se mnou ještě někdy bude sranda, vid', Alice, pomyslí si.

Po smrti svého muže si Jana rozdělila dny na jednotlivé fragmenty, ostatně dítěti se přece doporučuje poskytnout rituály, režim a řád. Alici to vyhovuje, probouzí se v 7.35. Janu ta přesnost zaráží, jen málokdy se stane, že přetáhne o minutu tím či oním směrem. Nakrmí ji, kaši sama ještě jíst nedovede. Po jídle krátký odpočinek, poté hra — v přesném pořadí vystřídá hračky: pískací myš, stavění barevných kostek, u kterých jí říká, která věc má takovou barvu, a u žluté barvy ji nikdy nenapadne nic než citron a sluníčko, ač si pokaždé řekne, že si musí nachystat něco jiného. Uvařit oběd, opět hra, odpolední procházka — Alice jinde než venku neusne, domů na svačinu, poklidit, uvařit večeři. Napustit vanu, obléct do pyžamka, políbit Alici, pustit zvonkohru na postýlce a číst jí knížku. Alice málokdy usne později než v devět.

„Aličko, ty jsi tak hodná, to je dobře. Moje hodná holčička.“

Tráví s Alicí všechen svůj čas, málokdy je od ní vzdálena víc než na metr. Všímá si nejdrobnějších změn — jak jí dorůstají ostríhané vlásky, prořezávají se zoubky, jak se po setinách milimetru ukrajuje z naducaných tvářiček batolecí oplácenost.

„Dítě je nejlepší televize,“ oblíbená Olžina hláška, bude ji mít asi od nějakého pacienta.

V devět večer však čas u Alice skončí, Jana zhasne, pocítí úzkost z nadcházejících hodin. Opouští příjemný chlad a přítmí ložnice a vstupuje jakoby do jiného světa, do předsíně, kde je horko, suchý, přetopený vzduch a dokonalé ticho. Poslouchá s nadějí za dveřmi, jestli ji Alice ještě nebude potřebovat, nerozkašle se, aby jí donesla čaj ve flašce nebo jí ještě jednou natáhla zvonkohru. Alice ale usnula.

Jana je sama v tichu. Panika jí sevře hrdlo. Jako by všechno živé zůstalo v ložnici u Alice. Zapne si potichu rádio a čte si

přesně padesát stran z románů půjčených z knihovny, podívá se do televizního programu, kde si zakroužkovala, jaké filmy či seriály chce vidět, a dívá se na ně dlouho do noci, u toho žehlí, spravuje oblečení nebo cídí přibory.

Při večerní kontrole bytu si pro sebe tiše šeptá: zamčeno, vypnuto, vypnuto, vypnuto, pračka neteče? Neteče. Zamyslí se, čím ještě by jí byt mohl zradit, demonstrativně zatáhne za řetízek na dveřích, otevře a znovu přibouchne ledničku a mrazák, zacloumá balkonovými dveřmi. V pořádku. Stejně lehké uspokojení, jako když se v dětství před spaním podívala do peřináku, do skříně i pod postel a nikde nebyla příšera. Nic se nemůže stát.

Vplíží se do ložnice a nekonečně dlouho pozoruje Alicin dech, trne při každé delší pauze, někdy Alici i zlehka přejede po čele, aby uslyšela jedno její jakoby překvapené nadechnutí ze snu, než se dech opět ztratí do téměř neslyšného. Nesmí mít pořad strach. Přenáší ho na Alici... budou jí už dva roky, a pořád nemluví. Možná... možná by jí bylo líp bez ní. Jana se pokusí přerušit tok myšlenek, soustředí se, aby dýchala stejně jako Alice. Někde četla, že to uklidňuje, a také když jsou jejich dechy sladěné, jako by pak k sobě víc patřily, těší ji představa stejně se zdvihajících a klesajících hrudníků. Mezi nádechy se jí před očima objeví obraz betonu pod jejich balkonem, který třemi schůdky přechází ve vyšlapanou pěšinku v trávě. Snaží se ten obraz zapudit, znovu vyděšená tím, jak lákavě ta hloubka působí. Jejich nádechy se začínají rozcházet. Musíš vydržet, řekne si, tohle přece nemůžeš mámě udělat... A Alici... Alice by si ji teď asi ani nepamatovala... Otevře oči a podívá se na odevzdaný spící obličejík své dcery. Z toho, jak moc ji miluje, jí až zabolí u srdce a rozbřečí se. Konečně se pláčem přiblíží úlevnému vyčerpání a mezi slzami si opakuje, že hned zítra bude pro Alici veselejší a také že s ní půjde poprvé na hřiště. Tedy pokud bude hezky.

V 7.35 ji probudí Alicino protažení a zavrnutí. Rozhrne závěsy a pustí dovnitř světlo a oknem čerstvý vzduch. Nejmilejší okamžik, kdy je celý den s Alicí ještě před ní. Vráti se od okna se

studenýma nohama a ještě na moment vklouzne k Alici pod peřinu. Rozespálá Alice se k matce přitiskne, slina z pootevřených úst pomalu tvoří skvrnu na Janině noční košili. A tehdy se Jana jedinkrát za den usměje.

Rutinu jim nabourává jen Olga. Jana se z každé její návštěvy vzpomíná několik dní. Bez Olgy by to však nezvládaly, když teď Jana nepracuje. Finančně jim vypomáhá a vlastně se snaží. Vposlechla si od ní přece daleko horší věci. Přesto jí její poznámky bolí mnohem víc než v pubertě či rané dospělosti. Tehdy vídala tolik lidí, tolik se toho dělo, škola, práce, kino... Matčiny poznámky v tom zanikaly, teď často definují celý Janin den, naleptávají její křehké sebevědomí. Není to udržitelné, nezvládá to a už si toho začínají všimnout i ostatní.

3. ledna: Zanedbané dítě

„Teda Alice, ty máš ale špinavou košilku. Řekni: ‚Maminko, ty mě ani nepřevlečeš.‘“

10. ledna: Zanedbaná domácnost

„Jdi si na chvíli lehnout, já ti mezitím uklidím tu kuchyň, jsem koukala, že v šuplících máš nadrobno.“

17. ledna: Ohrožuješ dítě I.

„Aby měla nějakou imunitu, když vidí jenom tebe. To pak na ni někdo prskne v tramvaji... prej se zase vrací tuberkulóza.“

24. ledna: Ohrožuješ dítě II.

„U nás je krásně, sluníčko, vy tu máte úplnou mlhu, jsem se málem udusila. Říkala sousedka, že ten byt pod náma se bude prodávat, nechceš se tam jít podívat, bych prodala auto.“

A pokaždé obálka s pětistovkou. Mohla by jí dát čtyři hned na začátku měsíce, to by ale zmizel zřejmý důvod k pravidelné návštěvě. Pokaždé se po matčině odchodu cítí jako po přezkoušení, kdy se se svěšenou hlavou šourá se čtyřkou v žakovské do lavice, a přitom se tak snažila.

V bytě se setmělo. Janu opřenou o rukojeť kočárku u otevřeného okna vzbudí klapnutí dveří.

„Haló, haló... je někdo doma?“ za mozaikou prosklených dveří se objeví rozpitá silueta se svatozáří bílých natočených vlasů. Lidé narození ve znamení lva prý mají všichni hřivu, říkává Olga a mimoděk si pohladí malého zlatého lvíčka a křížek na krku. Jana sebou trhne, měla přece přijít až pozítří. Alice ve spánku zkrabatí čelo.

„U nás si děcka hrála venku, i když bylo minus patnáct. Kdes to zas vyčetla, že nesmí ven? Takhle akorát protopíte miliony. Kde je moje vnučátko, kde je moje holčička?“ vyndá teplounké dítě z kočárku a Alice se pokusí v polospánku něčeho zachytit, ale jen srandovně rozhodí rukama a naprázdno je sevře v pěst.

Jana by chtěla říct, že Alici nemá budít, ještě je brzy, ale zarazí se. Představí si, kolik energie a vysvětlování by to stálo, to raději řvoucí Alici utěší. „No tak, myško, to je v pořádku, jsi doma, už jsi vzhůru.“

„To je z toho, že nikoho nevidá, jenom tebe.“

Jana si povzdechne. Předá zklidněnou Alici zpět Olze. Alice ucítí těžký zápach cigaret překrytý silnou voňavkou a na tváři ji zašimrají uvolněná vlákna z vlněného svetru. Nedá se tam uvelebit a jen tak být a přitulit se jako u Jany. Když nereaguje, babička ji polechtá nebo jí chytne ruce a hýbe s nimi do rytmu toho, co jí povídá. Raději znovu zavře oči a dýchá jen ústy, to objevila teprve nedávno při rýmě, že pak člověk skoro nic necítí. Když zmizí babiččin pach, jako by zmizela celá babička.

Alice neumí popsat, proč vlastně nemá radost, že babička přišla. Nelíbí se jí, jak se všechno promění — Jana mluví jiným, vyšším hlasem, babička jí čte z ošklivé odrbané knihy, ve které nejsou žádné obrázky, a když jí zapíná bundu, vždy jí přiskřípne jemnou kůžičku pod bradou. „Tak se nemáš tak mlít,“ řekne. Než si mohou dát večeri, musí se pomodlit, tedy babička a Jana, Alici jen drží ručku, aby se nepustila do jídla.

Když Alice kreslí sebe a Janu, dva roztřesené oválky, nemůže tam nikdy dokreslit babičku, ač ji Jana nabádá a jednou ji tam i sama přikreslí. Babička by se totiž na stejný výkres s Janou a Alicí nevešla, tak veliká Alici připadá.

„Měla jsi zavolat, mami, nečekala jsem tě... bych něco upekla.“

„Se chováš, jako bych byla nějaká návštěva, vid', Aličko, navíc jsem přinesla něco ke kafi, to uvidíš, to jste určitě ještě neměly. Mám to v tašce, no, dojde pro to... A rovnou si i vem peníze, ať na to nezapomeneme. Alí, řekni bába, bába... Jo a připomeň mi, že pak chci něco probrat,“ zakřičí ještě za Janou.

Probrat, jasně, pomyslí si Jana, zatímco v předsíni rozepíná zip překvapivě těžké kožené kabelky, zacinkají dvě hnědé lékovky schované v bočních kapsách — Jana se podívá na etiketu počmáranou z lékárny. Dávky na vysoký tlak má pořád stejné.

Navrchu najde zabalenou bonboniéru, lísteček s věnováním „Pro nejmilejší sestřičku, Mácha“ stále zasunutý pod celofánem. V tašce nahmatá ještě něco těžkého a tvrdého, ucukne, když ji na bříškách prstů polechtají nějaká vlákna. Jako by sáhla na cosi živého. Přenese rozevřenou kabelku pod světlo, aby viděla, co Olga donesla. Chvilí jí trvá, než v předmětu identifikuje kokosový ořech.

Olga vyvrta do ořechu opatrně díрку vrtačkou. Otočí ořech vzhůru nohama a z jeho dužniny vyteče sotva deci zakaleného mléka, které si rozdělí do panákových skleniček na třetiny.

„Tak na zdraví,“ řekne Olga a připijí si.

„No jen si dej, Aličko, to je moc velká dobrota. A ty už ji piješ takhle maličká, my na to museli čekat čtyřicet let.“

Alice si nasládlou tekutinou naplní ústa, ale nepolkne. Zašklebí se. Nemá ráda nové věci.

„Odnes to sousedovi, přece to nebudeš řezat ty, ještě si něco uděláš... navíc, když se to udělá dobře, tak z toho jde udělat krmítko, říkali to v tom pořadu pro kutily.“

„Já to zvládnou, mámi,“ řekne Jana nečekaně sebejistě, ale když jde ke komoře, napadne ji, že vůbec neví, co dělá. To se jí už dlouho nestalo, nejdřív ta procházka, teď tohle. Možná se mnou vážně bude legrace, možná se všechno začíná lepšit, napadne ji. Hned si to ale zakáže, aby to nezakřikla.

V komoře už dlouho nebyla. Zapomněla, že na vnitřní stranu dveří kdysi nalepili velikonoční obtisky, jsou už popraskané, tenká blanka na několika místech opadala. Přejede po nich prstem, na ukazováčku jí zůstane barevný prášek, jako by se dotkla motýlích křídel. Jeden ze zajců přišel o špičku ucha.

Na pilce na železo jsou asi stále jeho otisky, nastaví oranžové plastové držadlo proti světlu, jestli je nezahledne, ale povrch je hladký a lesklý. Někdy o tom přemýšlí, na kolika předmětech ještě zůstaly. Je to už dávno, co naposledy našla jeho vlas.

Pilkou se pokusí udělat zářez v ořechu, nedrží na místě, roztočí se. Cítí na sobě matčin pohled.

„Nechceš si sundat ten svetr, ať si ho nezničíš?“

Jana zavrtí hlavou.

„Neboj, dám pozor...“ odpoví, přitom jí je ve svetrku hrozně horko.

Olga si odfrkne a zapálí si cigaretu. Odvrací teatrálně zrak, nebude se dívat na to, jak se její dcera mrzačí.

Jana cítí vzrůstající vzrušení a adrenalin. Horními zuby si přejíždí po spodním rtu, zlozvyk z dětství, ze kterého měla pod rty ošklivý červený lišej jako struhadlo. Pitomý ořech. Přesto vnímá to stejné absolutní soustředění jako při operaci na sále.

Poprvé přitlačí, pilka ale po kůře sjede, těsně mine prst.

Olga vyjekne: „No a je to tu.“

Jana to zkusí znovu. Zadržuje dech. Podaří se jí udělat zářez. Hlasitě polkne. V ořechu se objeví příčná prasklinka.

No, mohla jsi mít krmítko, ale maminka je tvrdohlavá, tak teď nemáš nic, jako by Olgu slyšela.

Jana ořech otočí a pokračuje na druhé straně. Zpočátku trhané pohyby pilky se přemění v pravidelné a hladké, na ostří se objeví mastný film. Pokud se mi to povede, tak všechno bude lepší... napadne Janu, všechno se změní.

Vtom se ořech rozdělí na dvě dokonalé poloviny. Jana se zarazí, upřímně spíš čekala, že to pokazí — vždy se to pokazí, když se někdo dívá. Cítí hrdost jako už dlouho ne. Rozesměje se, a ačkoli dělá jakoby nic, v mysli použije i sprosté slovo, ...si můžeš udělat to posraný krmítko, mami.

Alice se dívá na svou matku, oči vytřeštěné. Takhle smát se jí ještě neviděla. Neví, jestli je to dobře, nebo špatně. Překvapeně otevře rty a nechá drahocennou šťávu z kokosu vytéct na mikinu s mikimausem.

„Alice, taková škoda... ukaž, ty bryndo, to máš mokrý...“ Olga je vděčná, že se může věnovat něčemu jinému, nemusí přiznávat Janě úspěch. „No Alice, taková velká holka...“

Nespokojeně si všimne stále se smějící Jany: „Máš tu počuraný dítě, to tys už v jejím věku dávno chodila na nočník.“

Jana se vzpomátuje, dostane smích pod kontrolu, ačkoli se jí břišní svaly ještě několikrát sevrou v bolestivé křeči.

Vezme Alici do koupelny, zavře za nimi dveře. V plynovém kotli to zapraská a v malém okýnku je vidět namodralý plamínek. Alice ráda poslouchá zvuk karmy, asociuje si ji s teplem, bezpečím, takto pro ni zní oheň. Jako výdech karmy. Sedí na pračce a nemůže se na svou matku vynadávat, připadá jí jiná, barevnější, krásná s červenými tvářemi a živýma očima.

„Myško, to jsme to babičce ukázaly, jsme holky šikulky...“ pošeptá Jana a Alice nejistě, jakoby zpomaleně napodobí Janin smích. Spíš jen otevře pusku, zkříví rty a vyjekne.

„Ty se tak hezky směješ...“ řekne jí Jana přesto.

Jana jí sundá přes hlavu mikinu a tričko, zelektrizované vlasy a to, jak Alici chvíli trvá, než otevře oči, Janu rozněžní. Několikrát ji rychle políbí, zuby pevně stisknuté. Musí krotit animální zuřivost, se kterou by nejradši to malé tělíčko hnětla, kousala a mačkala.

Jana se zhluboka nadechne a přitiskne otevřené rty na Alicino vypoulené břicho, unikající vzduch vydává pšoukavé zvuky.

„Kdo to byl?“ zeptá se Jana a Alice je zmatená, ačkoli otázce rozumí. Byla to přece maminka, na co se tedy ptá? Zopakuje svou otázku ještě několikrát, Alice jí ale stále nedokáže odpovědět, jen vrtí hlavou.

Jana dlouze vydechuje na Alicin pupík, ač si pamatuje, že se jí to jako malé nelíbilo, cizí slina ji studila na kůži, ale to břicho je tak kulaté a teplé, nemůže si pomoci, chce na tvářích cítit tu dokonalou jemnost. Ze zadržování dechu se jí v přetopené koupelně zatočí hlava. Všechno pohlcuje temně zelená, pulzující mlha, cítí, že každou chvíli omdlí. Je jí horko až k zalknutí.

„Alice, zůstaň...“

Musí si sundat ten svetr. Hned, napít se vody. Snaží se přetáhnout si svetr přes hlavu a u toho si představuje, jak si opláchne obličej, ochladí si zápěstí a krk. Nerozepnula si knoflíčky u výstřihu a svetr se zasekne, klade jí odpor, zařezává se do krku, jako by ji škrtil. Je jí jedno, jestli ty knoflíčky urve, roztrhne výstřih, potřebuje se nadechnout. Zmítá se v něm. Svetr se ani nehne, překrývá jí ústa i nos, nemůže dýchat. Temně zelená mlha zčerná, koupelna se propadne do tmy. Sesouvá se k zemi, poslední, co uslyší, je cinknutí utrženého knoflíku, který dopadl na bílé dlaždičky. Pak o sobě na několik vteřin neví.

Alice se překvapeně posadí. Celý ten výjev jí přišel jako nějaká zvláštní hra. Maminka mávající rukama si rve svetr přes hlavu, jako by s ním bojovala. Změnily se jí proporce těla, náhle jako by neměla hlavu, jen dlouhatánský tmavě fialový trup ve svetru a z něj čouhající, nekoordinovaně se míhající končetiny. Maminka je bubák! Alice se dál směje, i poté co Jana dopadne na zem. Je to určitě jen legrace.

Mezitím Olga popuzeně vydlabává vnitřek kokosu lžicí, se kterou to moc nejde, vezme si raději nůž. Slyší, jak se tam ty dvě spolu smějí. Proč Janka zavřela ty dveře? Pomlouvá ji? Před ani ne dvouletým dítětem. Olga cítí ohrožení, že by se ty dvě

mohly proti ní spojit. Jana jí už dávno tiše vzdoruje, všechno odkývá, aby si to pak mohla udělat po svém, a to nemluví o té velké hádce, kdy na ni dokonce křičela. Přitom kdyby ji tehdy poslechla a nastěhovala se i s ním k ní do bytu, tak by se nic z toho nestalo. A nechce se přestěhovat ani teď, není divu, že chodí jako tělo bez duše, když jí ho tady musí všechno připomínat, a navíc třetí patro bez výtahu, kousek od čističky vod. Olga přitom drží ze svého platu a vdovského důchodu tři plus jedna na Hanspaulce, nejlepší pražské adrese. Kéž by si Janka nechala pomoci, dokud ještě má Olga nějakou energii, dokud vyjde ty pitomá tři patra. A i když dnes uklidňovala Ivanu, které dělá sestru už dvacet let, že určitě najdou lepší místo pro ordinaci, věděla, že už si na nové místo zvykat nechce. Vlastně se jí už ani nechce volat pacientům a přeobjednávat je, informovat celou kartotéku o změně adresy, dělat si tečky u lidí, které doma nezastihla. Je unavená, už měla být v důchodu. Potřebovala by ale nějakou výmluvu, dobrý důvod pro Ivanu i pro pacienty, proč musí tak narychlo skončit a neztratit přitom tvář.

Kéž by Pán Bůh dal a Janka si dala říct, Alici by to prospělo a vnučata jsou přece za odměnu, tak to aspoň říkají pacientky, dokud jim neřekne ááá a ony doširoka neotevrou ústa a jejich řeč nenahradí pískavý zvuk odsávačky slin.

Kéž by jí Jana řekla, že ji potřebuje. Olga si to intenzivně přeje, jako by nebylo nic jiného než to přání... najednou si všimne rudých skvrn na bílém mase kokosu. Co to je? Podívá se na nůž, zda nebyl špinavý třeba od marmelády, bolestivá ranka na ukazováku se ozve s malým zpožděním. Olga si strčí krvácející prst do úst, přemýšlí, jestli teď musí kokos vyhodit, takovou vzácnost. No co, jsou přece rodina, jedna krev... opláchne kokos proudem vody, až je zase bílý. A naaranžuje kousky na parádní talíř.

Alice mezitím sedí na pračce a kouká na nehybnou matku zhroucenou u vany, už se nesměje, přemýšlí, co dělat. Nějak tuší, že by babička neměla maminku vidět takto na zemi, se svetrem přes hlavu, že se Jana vůbec nemůže bránit, že jí je vydaná na milost.

A ona sama tu musí zůstat, slíbila to. Nenapadne ji nic jiného než se z plných plic rozkřičet.

Olga přiloží Janě mokrý kapesník na čelo.

„Janko, takhle to nejde... jsi vyčerpaná, nech si pomoci. Měla bys začít chodit mezi lidi. Já ti ji budu hlídat, jak budeš potřebovat.“

„Máš svoji práci...“

Olga ji přiměla sníst celou tu pitomou bonboniéru, Jana se cítí zpomalená, jako by jí krev cukrem zhoustla.

„Právě jsem si říkala, že bych šla do důchodu. Má se odcházet v nejlepším.“

„My to zvládáme...“ Janin hlas už zní slaběji.

Alice se vystrašeně podívá na zmenšující se maminku, přitiskne se k ní.

„Nezvládáš... jak bys mohla, po tom, cos prožila. Alice je vystresovaná, proto nemluví. Taky nikoho nevidáš, co myslíš, že si pak do života odnese... Měla by ses vrátit do práce a začít normálně žít. Ne jako poustevník. Koupit si něco hezkýho na sebe, smutek jsi už měla dost dlouho. Věř mi, taky jsem to zažila, co táta umřel.“

„Ale... ale nám je takhle dobře.“

„Tak se zamysli, co je nejlepší pro ni...“

Alice ví, že se baví o ní a že jde o něco velkého a důležitého. Cítí z toho zvláštní tíhu v žaludku, jako by ji cosi vtahovalo mezi polštáře kožené pohovky. Není bojácná, ale teď má strach. Jako by od ní Janu cosi pomaloučku odtrhávalo a nepomáhá ani to, že se jí drží nejpevněji v životě.

„Já bych počkala, aspoň než jí budou tři,“ pohladí Jana Alici po hlavě. Babička kývne hlavou, významně si vydechne, opře se o opěradlo křesla a vstane.

„Dobře. To víš, já se už bojím, co bude zítra, natož co bude za rok. Ale dobře, chápu, poručeno Pánu Bohu.“

„Děkuju, mami...“

„Jen je to těžký, já už taky nemám nikoho jinýho než vás...“

Alice si oddechne. Nebezpečí zmizelo. Pořád k sobě s Janou patří, pomalu zase srůstají. Babička odejde a ještě stihnou večerní koupel a čtení příběhu akorát načas. Alice se pustí Jany a rozběhne se do pokojíčku vybrat, které plastové zvířátko se dneska bude koupat s ní. Vybere ustrašenou plastovou myšku s maličkou červenou pusinkou, s ručičkama nahoru, jako by na ni někdo mířil pistolí.

Jana cítí smutek, jak moc své matce ublížila, že jí odepřela štěstí. Podává jí lžici, když si v předsíni nazouvá boty s beránkem. Mlčí. Mezi natočenými vlasy jí už prosvítá světle růžová kůže a při sehnutí hekne. Co když jí už doopravdy nezbyvá tolik let? Copak ona má nějaké výhradní právo na Alici? Možná by se o ni měla podělit.

„Písk, písk, písk,“ Alice zmáčkne myšku třikrát, než ji hodí do prázdné vany. Dopadne obličejem dolů, jako by se topila. Ozve se hrdelní smích, kovový. Alice se otočí. To se směje karma. Energicky to v ní hoří a hřmí, má dobrou náladu. Alice karmu hypnotizuje pohledem. Plamínek zakomíhá, jako by na Alici mrknul.

Alice se na karmu dívá, neumí mluvit, ale v hlavě svou otázkou jasně slyší.

„Babička tu s námi zůstane?“

Karma se odmlčí, teď to v ní tiká a praská jako v hodinách. Jako by si dávala s odpovědí načas.

Z vodovodu vychlístne uvolněná voda zbarvená do rezava. Alice se dívá na postupující tekutinu, na konci zaoblenou, jako ukazující prst. Sleduje bez hnutí, jak se blíží k myšce.

Už se jí dotkla. A Alice zná odpověď. Vyřítí se za Janou. Tváří se podobně jako ta plastová myška, ale už jen slyší svou matku, jak to babičce sama nabízí.

„No tak jo, mami, asi máš pravdu. Můžeme to s tím hlídáním zkusit...“

Když Jana od Alice odcházela poprvé, nedokázala ráno sníst ani sousto. Přikryla chleba hlubokým talířem, aby sýr v lednici neoschl. No tak, Alice tu nebude sama, Olga si umí poradit, vlastně si umí poradit mnohem lépe než ona. Na matku se usmívá, ukazuje jí, kde jsou pojistky a hlavní uzávěr vody, to se přece dělává, když se někdo nechává v neznámém bytě.

„My to tady zvládnem, prosím tě, běž už, ať tě nepomluví.“

Jana se dívá na zaklapnuté dveře, venku je ještě tma. Takto brzy nešla sama ven několik let, pátrá, kde je vlastně na chodbě vypínač. Světlo ozáří prázdné schodiště, dům je ještě tichý. Jana seběhne do mezipatra, když si vzpomene na ten dřevěný kolíček, co chtěla zvednout, a zapomněla na to. V koupelně u vany leží už od včerejška. Zapne si poslední knoflík u kabátu, zavrtí hlavou, nic to není, ale už vidí Alicinu ruku, jak si s kolíčkem hraje, točí jej v rukách, až se uvolní kovová spirálka. Alice si ji zvědavě dává do pusy, nezastaví ji ani to, že ostré konce drátku ji bodnou do prstu. Olga si toho nevšimne, jsou to vteřiny — Jana se zarazí, zdá se jí to, nebo zaslechla za dveřmi jejich bytu zakašláání? Rychle otočí klíčem, ani se nezouvá a jen zvědavě nakoukne do obýváku. Alice a Olga v nezměněné poloze na zemi. I stavba z kostek ještě stojí, jak ji s Alicí postavily během snídaně.

Vběhne do koupelny.

„Sis něco zapomněla?“ zeptá se Olga.

Jana se sehne pro kolíček a vrátí jej k ostatním do košíčku.

Když se otočí, stojí Alice už ve dveřích, se zaujetím matku sleduje. Jana vezme košíček a dá jej výš, na horní poličku.

„Sis něco zapomněla?“ ozve se znovu z obýváku, Olga domluví a rty nechává otevřené, připravená opakovat to potřetí.

Alice si všimne Janina zaváhání, ví, že se matka vrátila kvůli tomu kolíčku, ať už nyní odpoví Olze cokoli.

„Jo, jsem se zapomněla navonět,“ řekne Jana a prochází zaprášené flakonky. Tři stříknutí, na místa, pod kterými proudí krev. Ještě jednou k sobě Alici přitiskne. Alice při náporu těžké vůně zadrží dech.

Když Olga vaří oběd, Alice se do koupelny vrátí. Z bílé lavice se přitáhne na topení, jehož teplé hrany ji řežou i přes punčocháče do kolen. Má od Jany zakázáno na něj lézt, aby se neutrhllo ze zdi a voda nevytopila je i sousedy. Stoupne si na něm na špičky, dosáhne na košíček. Rychle se dívá dovnitř, ale jsou v něm jen staré zešedlé dřevěné kolíčky, některé již popraskané, s pružinkami pokrytými rzi. Alice se rzi zlehka dotkne. Normálně nesmí, jinak by z ní mohla dostat otravu krve. Nikdo ji ale nezastaví... Opět je tady ten pocit tíhy v žaludku. Slezte a projde postupně všechny pokoje jejich bytu, včetně špajzu, záchodu a bývalého pokojíku pro služku. Jana v žádném z nich není. Alice cestu zopakuje. Podívá se i na balkon. Není. Je tu jen babička se svou otravnou písni o mrtvém Janíčkovi. Alice si zaleze do rohu místnosti za fikus. Je rozhodnutá počkat tam, než se Jana vrátí.

Na sesterně zvoní telefon. Jana sebou trhne, nezvykla si, ani po týdnu. Jsou totiž dohodnuté, že Olga volat nebude, jen pokud by se dělo něco vážného. Na sesternu volají rodiny pacientů, ověřit si, kdy jsou návštěvní hodiny, či se jen zeptat, jak se daří příbuzným. Telefon tedy zvoní každou chvíli. Jana vydrží tři čtyři zazvonění, než se objeví nutkavá touha domů zavolat, uklidnit se, že je všechno v pořádku.

Olga sluchátko nezvedne hned. Jana postává na sesterně se zatajeným dechem, možná číslo vytočila špatně, uklidňuje se, ale v hlavě už vidí nepřírozeně bílou Alici, leží na zemi v obýváku, nedýchá, vdechla hrášek, nebo se jí do krku zabodla rybí kost. Další zazvonění. Alice běží k telefonu, neubrzdí to a pořeže se o rozbité sklo konferenčního stolu. Proč si kupovala skleněný? Olga nad ní stojí, zoufale, neví, co dělat dřív, rozpomíná se na kurz první pomoci, který kdysi absolvovala —

„Promiň, slejvala jsem vodu od knedlíků, tak copak?“ ozve se. Vymění si pár vět, jak to zatím šlo a kdy Jana dorazí domů.

„Alice, Alice, pojď pozdravit maminku! No a bum. Vidíš, to máš z toho, že nenosíš pantoflíčky. Kdes je nechala, no?“

„Alice? Stalo se něco?“ hlesne Jana.

Dětské funění do sluchátka, vzdálený Olžin hlas.

„No tak, pozdrav maminku, řekni něco!“

Jana schválně nahlas křičí, spíš pro Olgu.

„Je to máma — máma!“

Na druhé straně ticho, jen hlasité kovové škrábání, snad jak sluchátko naráží na sponky či náušničku.

„Tady máš pantoflíčky. Pojd', nandáme je. Neper se s babičkou... To ona dělá schválně, protože ví, že ji slyšíš, když nevoláš, je hodná.“

Alice ty pantoflíčky nesnáší. Babička je sama uháčkovala a klouže to v nich mnohem víc než jen v punčocháčích, když dupne do rozlité vody, zastudí ji to až na patě. Chtěla by bačkůrky, ale musí nosit tyhle pitomé boty s bambulí, na kterou se lepí vlasy a prach.

Jana se rozloučí s matkou a zavěsí. Cítí se zvláště provinile, že znovu podlehla strachu, že v její představě byla Alice mrtvá, jako by stvořila verzi reality, ve které se to stalo. Jako by jen tím, že na to myslela, neštěstí přiblížila, zhmotňovala jej. Kolikrát ho viděla mrtvého, přesto se to nakonec stalo úplně jinak. Možná se to tak stalo, protože na tuto možnost nepomyslela...

„Jano? Běž na trojku, je potřeba vyměnit prostěradla.“

Jana se sebere a rychlým krokem se vydá chodbou. Pozdraví pacientky a začne převlékat počuranou postel. Pacientka paní Nejedlá se jí omlouvá, je jí to trapné, snaží se Janě neobratně pomáhat.

„Ale to se přece nic neděje, je to moje práce,“ usměje se na ni Jana.

Nesmí domů volat. Možná má Olga pravdu, že to Alici zbytečně rozrušuje. Možná cítí její obavu, spokojená matka, spokojené dítě, říká se. Nesmí ji tím strachem obalovat. A tak telefonáty, počátku tak časté, ustanou.

Olga Janě neřekne, že Alice občas zvedla sluchátko a ukazovala na něj. „Komu chceš zavolat?“ Olga, rozhodnutá naučit Alici mluvit, si k ní přiklekne.

Alice stále ukazuje na telefon, proč se babička takhle ptá — copak volají někomu jinému?

„Když mi řekneš, komu chceš zavolat, tak tam zavoláme.“

„Ko-kojka,“ sraští Alice čelo.

„Kojka nic není. Nerozumím.“

Olga si povzdechne, představovala si to jinak. Těšila se, kolik toho Alici naučí, že to bude ona, kdo ji bude doprovázet na první tanečky, kdo s ní bude trpělivě cvičit hru na nějaký nástroj. A když bude hodná, zajdou jí koupit nějaké krásné šatečky, je toho teď tolik. Opravdu v sobě cítila tolik zájmu a lásky, kterou jí byla připravená dát. Jenže má dojem, že ji Alice nevnímá, když jí něco povídá či učí. Dívá se stranou, někam do dvora, nechá se krmit, kaše jí vytéká z pootevřených úst, neudělá na pískovišti pocukrovanou bábovičku ozdobenou sedmikráskami jako babička. A přitom to umí — když chce. Opakuje si, že Alice si tak na věci přichází, že to není nic proti ní, je to jenom dítě. Přesto když už zachytí její pohled, jako by to v těch bledých očích viděla. Vzdor vůči ní.